

The Study of Resources Role in the Archive of Sima Documentary Channel, in Guiding Knowledge Management and Sharing Intellectual Capital

Document Type: Research Paper

Saeed Ghaffari

Associate Professor, Department of Knowledge and Information Sciences, Payame Noor University, Tehran, Iran. E-mail: ghaffari130@yahoo.com

Farzaneh Dehghan

***Corresponding author:** MSc, Department of Knowledge and Information Sciences, Payame Noor University, Tehran, Iran. E-mail: farzanehdehghan061@gmail.com

Vahid Gharehbaghloo

MSc, Department of Knowledge and Information Sciences, University of Shahed, Tehran, Iran.
E-mail: v.gharehbaghloo@gmail.com

Abstract

Purpose: The main purpose of this study is to investigate the role of resources in the archives of the Sima Documentary channel in guiding knowledge management and sharing of intellectual capital.

Methodology: The research method in this research is survey-descriptive. The statistical population of the present study is all employees working in the archives of the Sima Documentary channel for 20 people. In this research, boentis Intellectual Capital Assessment Questionnaire and the Knowledge Management Research Questionnaire were used as data collection tools.

Findings: Generally, there is a positive and significant relationship between knowledge management and intellectual capital in the archive of Sima Documentary Channel. In addition, in other subdivisions of knowledge management, there is a positive and significant relationship with intellectual capital.

Conclusion: According to the results, there is a positive and significant relationship between knowledge and intellectual capital among people working in the archives of the Sima Documentary channel. There is also a positive and significant relationship between knowledge organization and intellectual capital (human, structural and relational), which is more than 0.05 and there is a coefficient of correlation between the use of knowledge and resources available in the archives of the Sima Documentary channel and knowledge management and the sharing of intellectual capital.

Keywords: Knowledge Management, Intellectual Capital, Archive, Sima Documentary Channel.

Citation: Ghaffari, S., Dehghan, F., & Gharehbaghloo, V. (2022). The Study of Resources Role in the Archive of Sima Documentary Channel, in Guiding Knowledge Management and Sharing Intellectual Capital. *Knowledge and Information Management*, 8(2), (57-68). (In Persian)

(DOI): 10.30473/MRS.2022.54684.1434

Quarterly Journal of Knowledge and Information Management

Vol 8, No 2, (Series 30), summer 2022, (57-68)

Received: (2020-08-17)

Accepted: (2022-05-21)

Copyrights

© 2022 by the authors. Licensee PNU, Tehran, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY4.0) (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>)

نقش منابع موجود در آرشیو شبکه مستند سیما در هدایت مدیریت دانش و تسهیم سرمایه‌های فکری

نوع مقاله: پژوهشی

سعید غفاری

E-mail: ghaffari130@yahoo.com

دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

فرزانه دهقان

*نویسنده مسئول: کارشناسی ارشد، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

E-mail: farzanehdehghan061@gmail.com

وحید قره‌بقلو

کارشناسی ارشد، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران. E-mail: v.gharebaghloo@gmail.com

چکیده

هدف: هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی نقش منابع موجود در آرشیو شبکه مستند سیما در هدایت مدیریت دانش و تسهیم سرمایه‌های فکری است.

روش‌شناسی پژوهش: این پژوهش پیمایشی-توصیفی است. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما به تعداد ۲۰ نفر است. برای جمع‌آوری داده‌ها از روش‌های کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شده است. ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات نیز پرسشنامه ارزیابی سرمایه فکری بونیتس و پرسشنامه محقق ساخته مدیریت دانش بود.

یافته‌ها: به طور کلی یافته‌ها نشان داد، میان مدیریت دانش و سرمایه فکری در آرشیو شبکه مستند سیما رابطه مثبت و معناداری وجود دارد به گونه‌ای که در سایر زیرمجموعه‌های مدیریت دانش نیز با سرمایه فکری رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.

بحث و نتیجه‌گیری: طبق نتایج به دست آمده بین خلق دانش و سرمایه‌های فکری در میان کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همچنین بین سازماندهی دانش و سرمایه‌های فکری (انسانی، ساختاری و رابطه‌ای) نیز رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بین تسهیم دانش و سرمایه‌های فکری در میان کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. که میزان همبستگی خوب میزان معناداری ۰ بوده که از مقدار ۰/۰۵ بیشتر بوده و بین به‌کارگیری دانش و سرمایه‌های فکری (انسانی، ساختاری و رابطه‌ای) بر اساس میزان همبستگی و مقدار معناداری آن رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در نتیجه رابطه مثبت و معناداری بین منابع موجود در آرشیو شبکه مستند سیما و مدیریت دانش و تسهیم سرمایه‌های فکری نیز وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: مدیریت دانش، سرمایه فکری، آرشیو، شبکه مستند سیما.

استناد: غفاری، سعید؛ دهقان، فرزانه و قره‌بقلو، وحید (۱۴۰۱). نقش منابع موجود در آرشیو شبکه مستند سیما در هدایت مدیریت دانش و تسهیم سرمایه‌های فکری، مدیریت اطلاعات و دانش‌شناسی، ۸(۲)، (۵۷-۶۸).

Copyrights

© 2022 by the authors. Licensee PNU, Tehran, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY4.0) (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>)

(DOI): 10.30473/MRS.2022.54684.1434

فصلنامه مدیریت اطلاعات و دانش‌شناسی

سال هشتم، شماره دوم، (پیاپی ۳۰)، تابستان ۱۴۰۰ (۵۷-۶۸)

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹ / ۰۵ / ۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱ / ۰۲ / ۳۱

مقدمه

همگام با ریشه دواندن مراکز حفاظت و اشاعه اسناد در سطوح گوناگون ملی و اجتماعی و فرآورده‌های فرهنگی، آرشیو به شاهی ملموس از حافظه شخصی و جمعی تبدیل شده است که مطابق الگوهای فرهنگی، سیاسی و اجتماعی به تعریف حافظه سازمانی می‌پردازد. با توجه به نقش تحول‌یافته آرشیودار در گذر زمان و تحول در آرشیوها، این مراکز تنها مخزنی از داده‌ها و انبار تاریخی صرف نیستند، بلکه پاره‌های فرهنگی و ترکیبی از ساختارها و روش‌ها هستند که در گذرگاه علم، فرهنگ کاربردی، سیاست و از همه با اهمیت‌تر، فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی قرار گرفته‌اند. تحولات سریع و شتابان در چرخه زندگانی اطلاعات و انتشارات علمی به سمت رقمی شدن، دسترسی آسان به اطلاعات، ضرورت ارتباطات علمی و گردش آزاد اطلاعات، به‌منظور توسعه و پیشرفت مسائلی است که دوشادوش و همگام با هم شالوده ایجاد و گسترش آرشیو رقمی را پی‌ریزی کرده است. آرشیو به‌عنوان یکی از مجراهای اصلی برای دسترسی آزاد به اطلاعات علمی در سطح جهانی، مطرح شده است و جایگاه ویژه خود را در توسعه و پیشرفت علمی و اقتصادی ملل پیدا کرده است. از سوی دیگر، اهمیت اسناد و مدارک تاریخی در تبیین زوایای مبهم حیات اجتماعی و سیاسی هر ملت به‌عنوان دست‌مایه‌های اصیل عرصه‌های پژوهشی بر هیچ‌کس پوشیده نیست. در این رهگذر، حفظ و نگهداری این گنجینه ارزشمند، ضرورتی تام دارد و روش‌های صحیح بازایی مطالب و همچنین، چاپ و نشر آن‌ها به شکلی درست، امری ضروری است (مؤمن، ۱۳۹۱).

آرشیو، مکانی است که در آن افکار و دانش بشری نگهداری می‌شود؛ به‌طوری که اگر دقیق به منابع آرشیوی نگریسته شود، مشخص خواهد شد که همه منابع موجود در آرشیو، برگرفته از فکر بشری است. بنابراین، اهمیت زیادی دارد. از این‌رو، اگر خوب از این مجموعه نگهداری نشود، این‌طور می‌نماید که اهمیتی برای افکار و تمدن انسانی قائل نشده‌ایم. وجود این منابع، باعث صرفه‌جویی در وقت و هزینه برنامه‌سازی و اطلاع‌رسانی برای عموم مردم خواهد بود. اهمیت آرشیو را، می‌توان از زمان‌های کهن جستجو کرد. به‌عبارت‌دیگر، از زمان ابداع خط و متداول شدن فرهنگ نوشتاری، اطلاعات از طریق اسناد منتقل شده و همواره سعی بر این بوده که این اسناد حفظ و نگهداری شوند. می‌توان اهمیت موضوع آرشیو را در برنامه‌های اصلی ایفلا مشاهده کرد و از مهم‌ترین مزایای پرداختن به فرایند رقمی‌سازی آرشیوها می‌توانیم این‌گونه ارائه کنیم:

✓ آرشیوهای رقمی، آرشیوها را به نزد کاربر می‌برند.

✓ اطلاعات و دانش، همیشه موجود و در دسترس است.

✓ در پیشرفت علمی و فرهنگی جامعه، آرشیو رقمی نقش بسزایی دارد.

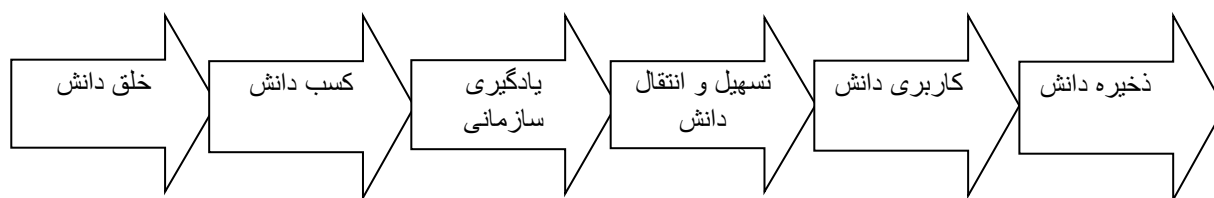
✓ روزآمدسازی اطلاعات آسان‌تر است.

✓ از رایانه برای جستجوی اطلاعات استفاده می‌شود.

✓ امکان اشتراک‌گذاری اطلاعات در آن ممکن است (طباطبائی امیری، خبازان، ۱۳۸۹: ۹۷).

مدیریت دانش

مدیریت دانش یک فرایند مستمر است و به صورت گردشی باعث افزایش دانش می‌شود و چرخه مدیریت دانش به ۳ فرایند دسته‌بندی شده است که به این صورت است. خلق دانش: عبارت است از ایجاد ایده‌ها و راه‌حل‌های نوین و مفید. سازمان‌ها تلاش‌های آگاهانه‌ای برای بررسی و تعریف دانش مناسب و مرتبط و منابع آن هم از بیرون و هم از درون انجام می‌دهند. یعنی از طریق کشف راه‌های جدیدی که کارکنان برای انجام کارها یافته‌اند به ایجاد و خلق دانش کمک نمود و یا اینکه دانش جدید را از طریق منابع خارجی خریداری کرد. انتشار دانش: به تسهیم و به اشتراک گذاشتن دانش خلق شده بین کارکنان سطوح مختلف سازمانی اطلاق می‌شود. دانش به شکلی مفید و مطابق با نیازهای خاص استفاده‌کنندگان توزیع و نشان داده می‌شود و هم‌چنین دانش به زبان مشترک و با ابزارهای قابل استفاده که برای همه کاربران قابل درک باشد تفکیک می‌شود. کاربرد دانش: فرایندهایی که دانش گرفته شده از دیگران در قسمت‌های مختلف سازمان به کار می‌رود. دانش به کار گرفته شده باید اثر خود را در افزایش اثربخشی و با بهره‌وری سازمان نشان دهد. دانش در موقعیت‌های جدیدی که استفاده‌کنندگان می‌توانند دانش جدید را یاد بگیرند و تولید کنند به کار می‌رود (اکرامی و مجد، ۱۳۹۲: ۲۲). به نقل از سالیس^۱ و جانز^۲ (۲۰۰۲) مدیریت دانش متضمن آگاهی از دانش موجود سازمانی، خلق، تسهیم و انتقال دانش، استفاده از دانش موجود، کسب دانش جدید و ذخیره و انباشت آن است که این همه در فرایند یادگیری سازمانی و با توجه به فرهنگ و استراتژی‌های سازمان‌ها صورت می‌گیرد (علیقلی و همکاران، ۱۳۹۰: ۳۴).

شکل ۱. فرایند مدیریت دانش (سالیس و جانز، ۲۰۰۲)

اجتماعی است. سرمایه فکری زاینده سرمایه اجتماعی، یکی از قابلیت‌ها و دارایی‌های مهم سازمانی است که می‌تواند به سازمان‌ها در خلق و تسهیم دانش کمک بسیار نماید و برای آن‌ها در مقایسه با سازمان‌های دیگر، مزیت سازمان پایدار ایجاد کند.

۲. سرمایه فکری مشتمل بر همه فرآیندها و دارایی‌هایی است که معمولاً در ترازنامه سازمان‌ها نشان داده نمی‌شوند و شامل همه دارایی‌های ناملموسی است که در حسابداری مدرن مورد توجه قرار می‌گیرند.

۳. مجموعه‌ای از دارایی‌های نامشهود (منابع، توانایی‌ها، رقابت) که از عملکرد سازمانی و ایجاد ارزش به دست می‌آیند (بنتیس).

۴. سرمایه فکری دارایی است که توانایی سازمان را برای ایجاد ثروت اندازه‌گیری می‌کند. این دارایی ماهیت عینی و فیزیکی ندارد و یک دارایی نامشهود است که از طریق به‌کارگیری دارایی‌های مرتبط با منابع انسانی، عملکرد سازمانی و روابط خارج از سازمان به دست آمده است. همه این ویژگی‌ها باعث ایجاد ارزش شده و ارزش به دست آمده به دلیل اینکه یک پدیده کاملاً داخلی است، قابلیت خرید و فروش ندارد.

با جمع‌بندی موارد فوق به‌عنوان یک تعریف کلی می‌توان سرمایه فکری را این‌گونه تعریف کرد: سرمایه فکری کلیه دارایی‌های نامشهود یک شرکت می‌باشد که از تفاوت ارزش بازار و ارزش دفتری شرکت، خود را نشان داده، مبتنی بر دانش بوده، تحت تملک شرکت است. مدیریت موفقیت‌آمیز سرمایه فکری مربوط به اجرای صحیح مدیریت دانش است. به‌نوبه خود، این دیدگاه‌ها، نشان می‌دهد اجرا و استفاده از مدیریت دانش باعث رشد سرمایه فکری می‌شود و سرمایه فکری نوآورانه می‌تواند راه‌کارها و شیوه‌های مؤثر منابع انسانی برای به دست آوردن خلاقیت و مزایای رقابتی باشد (سلامی کناری و همکاران، ۱۳۹۸). تعریف عمومی که به نظر می‌رسد پذیرش وسیع‌تری داشته و مورد قبول جامعه آکادمیک قرار گرفته شامل سه جزء اصلی است. به دلیل گستردگی مفهوم سرمایه فکری محققانی که در این حیطه کار کرده‌اند هر کدام دسته‌بندی خاص خود را ارائه کرده‌اند. مشهورترین دسته‌بندی را سویلی^۱

✓ خلق دانش: به معنای فراهم کردن قابلیت در کل سازمان است که به کمک آن بتوان دانش جدیدی ایجاد و سپس آن را در تمام سازمان پخش کرد (نوناکا و تاکایوچی، ۱۹۹۵).

✓ کسب دانش: فرایند ماریپچی تعامل‌ها بین دانش نهان و آشکار است که در چهار مرحله تبدیل: ۱. اجتماعی‌سازی ۲. بیرونی‌سازی ۳. ترکیب ۴. درونی‌سازی به وجود می‌آید (نوناکا و تاکایوچی، ۱۹۹۵).

✓ یادگیری سازمانی، متشکل از مجموعه‌ای از تعاملات بین انطباق‌های فردی و گروهی و انطباق در سطح سازمانی است (کنگلسی^۱، دیل^۲، ۱۹۶۵).

سرمایه فکری

بونیتس، سرمایه فکری را به‌عنوان مجموعه‌ای از دارایی‌های نامشهود نظیر منابع، توانایی‌ها و رقابت تعریف می‌کند که از عملکرد سازمانی و ایجاد ارزش به دست می‌آیند. اصطلاح «سرمایه فکری» اولین بار توسط جان کنت گالبریت در سال ۱۹۶۹ به کار گرفته شد. وی بر این باور بود که سرمایه فکری فراتر از «تفکر به معنای تفکر صرف» است و درجه‌ای از اقدام فکری را نیز شامل می‌گردد. در این معنا، سرمایه فکری نه‌تنها به خودی خود یک دارایی نامشهود ایستا است، بلکه یک فرآیند ایدئولوژیکی است و وسیله‌ای برای رسیدن به هدف محسوب می‌شود تعریف‌های مختلفی از سرمایه فکری در منابع مختلف ارائه شده است، اما هنوز محققان بر سر یک تعریف واحد توافق ندارند، بسیاری تمایل دارند از اصطلاحاتی مانند دارایی‌ها، منابع یا محرک‌های عملکرد به‌جای کلمه سرمایه استفاده کنند و آن‌ها واژه فکری را با کلماتی مانند نامشهود، بر مبنای دانش یا غیرمالی جایگزین می‌کنند. با توجه به آنچه گفته شد، تعاریف مختلفی در مورد سرمایه فکری ارائه شده است که در زیر به چند نمونه از آن‌ها اشاره می‌شود:

۱. سرمایه فکری توانایی ذهنی جمعی یا دانش کلیدی به صورت یک مجموعه است که از مجموع دانش اعضای سازمان و کاربرد دانش آن‌ها نشأت گرفته است و اساساً یک دستاورد

1. Cangelosi

2. Dill

3. Sevilby

۱. سرمایه انسانی^۴: این مؤلفه سرمایه فکری شامل قابلیت‌ها و تخصص اعضای انسانی شرکت یا سازمان می‌شود (مادیشنز و همکاران^۵، ۲۰۰۹). برخورداری از منابع انسانی با هوش، با انگیزه و با تجربه پایه تمام فرآیندهای نوآوری در شرکت است و منبع اصلی برای کسب و توسعه دانش و ایده‌های جدید به شمار می‌رود (اسنل و دین^۶، ۱۹۹۲).

۲. سرمایه ساختاری^۷: مؤلفه ساختاری سرمایه فکری، به ساختار و فرآیندهای موجود در سازمان اشاره دارد که کارکنان از آن‌ها استفاده می‌کنند و از این طریق دانش و مهارت‌هایشان را به کار می‌گیرند (مادیشنز^۸ و دیگران، ۲۰۰۹). صرف‌نظر از سرمایه انسانی، بخشی مهم از دانش، توانایی و تجارب موردنیاز برای توسعه موفق خدمات جدید به فرآیندها و فضای درونی سازمان و درواقع ساختار آن بستگی دارد (ورد^۹، ۲۰۱۱).

۳. سرمایه رابطه‌ای^{۱۰}: این مؤلفه سرمایه فکری شامل وابستگی‌های برون سازمانی یا روابط سازمان با محیط پیرامون است (مادیشنز و دیگران، ۲۰۰۹). روابط سازمان با محیط بیرونی خود به‌ویژه با مشتریان، شرکا و دیگر سازمان‌ها و شرکت‌ها منبعی بسیار مناسب را برای جمع‌آوری دانش و اطلاعات بیرونی و در نتیجه بهبود فرآیند یادگیری و نوآوری سازمانی فراهم می‌کند (تسنگ و گو^{۱۱}، ۲۰۰۵).

مدیریت دانش دارای ابعاد و زوایای بسیار گسترده‌ای است که بخش‌ها و زوایای مختلف سازمان‌های دانشی را می‌تواند درگیر خود سازد. در این زمینه آرشیو اسناد با توجه به دارا بودن سابقه تاریخی و دانشی و فرهنگی از اهمیت بسیار زیادی در نگهداشت دانش گذشته برخوردار است و حفظ آن‌ها بسیار با اهمیت و مهم می‌باشد و هرچه کارکنان و افراد درگیر به لحاظ دانش و مدیریت حاکم بر آن‌ها توانایی بیشتری را داشته باشند، می‌توانند به نگهداری بهتر اسناد پرداخته، آن‌ها را به لحاظ مفید بودن اطلاعات بهتر دسته‌بندی نمایند. همچنین هرچه دانش افراد بهبود یابد بر همین اساس از فکر و سرمایه حاکم بر آن به نحو مطلوب‌تری استفاده خواهند کرد. درواقع، امروزه سازمان‌هایی در برابر تغییرات و تحولات موفق و پیروز خواهند شد که بتوانند سرمایه‌های نامشهود و دانش خود را بهبود و توسعه بخشند تا بتوانند سایر متغیرهای سازمانی از جمله اثربخشی را تحت تأثیر قرار دهند و آرشیو شبکه مستند سیمای

در سه حوزه انجام داده است که از این نقطه‌نظر ابعاد سرمایه فکری عبارت‌اند از: سرمایه انسانی، سرمایه ساختاری و سرمایه ارتباطی. سرمایه انسانی موجودی دانش افراد یک سازمان است. سرمایه ساختاری شامل همه ذخایر غیرانسانی دانش در سازمان می‌شود که در برگیرنده پایگاه‌های داده، نمودارهای سازمانی، دستورالعمل‌های اجرایی فرایندها، استراتژی‌ها، برنامه‌های اجرایی و به‌طور کلی هر آنچه ارزش آن برای سازمان بالاتر از ارزش مادیاش باشد، است. سرمایه رابطه‌ای، شامل همه روابطی است که بین سازمان با هر فرد یا سازمان دیگری وجود دارد. این افراد و سازمان‌ها می‌توانند شامل مشتریان، واسطه‌ها، کارکنان، تأمین‌کنندگان، مقامات قانونی، جوامع، اعتباردهندگان، سرمایه‌گذاران باشند.

از گذشته بهره‌وری منابع انسانی و عملکرد شغلی به‌عنوان دو عامل اصلی پیشرفت سازمان‌ها مطرح بوده است. در عصر مدرن امروز استفاده هوشمندانه از منابع انسانی اثربخش و متخصص یکی از موضوعات مهم در همه جوامع است. توجه به این منبع مهم در حوزه مدیریت منابع انسانی و موانع بالقوه و استخدام افراد متخصص در سازمان‌های مرتبط از عوامل مؤثر در موفقیت هر سازمانی است (اصفهانی و همکاران، ۱۳۹۷: ۶۷۶).

امروزه از دانش و سرمایه فکری به‌منظور خلق و افزایش ارزش سازمانی استفاده می‌شود و موفقیت یک سازمان به توانایی‌اش در مدیریت این منابع کمیاب بستگی دارد. امروزه دارایی‌های ذهنی و دانش افراد هم‌پایه سایر دارایی‌های فیزیکی و مالی سازمان مهم هستند (شرقی و قلی‌پور، ۱۳۹۸). از نظر استوارت^۱ (۱۹۹۷)، سرمایه فکری به مجموعه‌ای از دانش و اطلاعات در شرکت یا سازمان گفته می‌شود که موجب افزایش ارزش محصولات و خدمات از طریق هوش و نه فقط از طریق به‌کارگیری سرمایه مالی برای شرکت می‌شود. درواقع، سرمایه فکری نماینده کل دارایی‌های ناملموسی است که به‌عنوان دارایی‌های دانشی معروف‌اند (چوپانی و همکاران، ۱۳۹۱). مدل بونیتس^۲ از معروف‌ترین و پرکاربردترین مدل‌های سرمایه فکری حساب می‌شود که بونیتس آن را طرح‌ریزی کرد. درباره مؤلفه‌های سرمایه فکری، به‌طور معمول این مؤلفه‌ها در قالب سه بخش انسانی، ساختاری و رابطه‌ای در نظر گرفته می‌شوند (عبداله و سوفیانا^۳، ۲۰۱۲) که هریک از آن‌ها به شکل‌های مختلف می‌توانند بر مدیریت دانش سازمان تأثیرگذار باشند. در ادامه، به شرح آن‌ها پرداخته می‌شود:

4. Human Capital
5. Maditions et al
6. Snell & Dean
7. Structural Capital
8. Madions
9. Verde
10. Relational capital
11. Tseng & Goo

1. Stewart
2. Bonneits
3. Abdullah & Sofiana

مناسبتی بوده، ولی به موضوع و روش استفاده از این سرمایه‌های فکری به‌منظور تأثیرگذاری بر تصمیم‌گیری مدیران توجه کمتر وجود داشت.

بنابراین، شکاف توجه کمتر به سرمایه‌های فکری می‌تواند با کاربرد چارچوب‌های نوین سرمایه فکری در سایر واحدهای صنعتی نیز برای اتخاذ خط‌مشی‌های مناسب رفع و تعالی‌شان را منجر شود.

مهرآرا و نیکخواه (۱۳۹۸) در مقاله‌ای به بررسی وضعیت سرمایه فکری در شرکت‌های کوچک و متوسط شهرستان کرمان مبتنی بر اقتصاد دانش‌محور پرداخته‌اند. اقتصاد دانش‌محور به دلیل ایجاد تحول سریع، زود بازده بودن سرمایه‌گذاری‌ها و تأثیرات شگرف بر رشد، یکی از موضوع‌های جذاب در دو دهه اخیر محسوب می‌شود. پایه‌های رقابت سازمانی در اقتصاد معاصر تغییر جهت داده است و از منابع فیزیکی و قابل‌لمس به اطلاعات و دانش گرایش پیدا کرده است. اقتصاد دانش‌محور، اقتصادی است که در آن تولید، توزیع و استفاده از دانش منبع اصلی رشد و ایجاد ثروت است. در اقتصاد دانش‌محور، از سرمایه فکری به‌منظور ایجاد ارزش برای سازمان استفاده می‌شود و در دنیای امروز، موفقیت هر سازمان به توانایی مدیریت این دارایی‌ها بستگی دارد. امروزه شاهد رشد اهمیت سرمایه‌های فکری، به‌عنوان یک ابزار مؤثر برای افزایش رقابت شرکت‌ها هستیم. هدف اصلی در این پژوهش بررسی وضعیت سرمایه فکری در شرکت‌های کوچک و متوسط شهرستان کرمان مبتنی بر اقتصاد دانش‌محور است. روش گردآوری داده در این پژوهش به صورت کتابخانه‌ای و استفاده از پرسشنامه محقق‌ساخته می‌باشد. ۱۴۶ نفر از مدیران شرکت‌های کوچک و متوسط در سطح شهرستان کرمان به صورت تصادفی انتخاب شدند.

برای آزمون فرضیات از روش ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها نشان داد که رابطه معناداری بین اقتصاد دانش‌محور با سرمایه فکری و ابعادش وجود دارد و پیشنهادهایی برای دانشی شدن سازمان و ارتقای سرمایه فکری ارائه شده است.

الحسنی و انواری‌نیا (۱۳۹۸) در مطالعه‌ای به بررسی تأثیر سرمایه فکری بر مدیریت دانش (مورد مطالعه: شعب بانک مسکن استان خراسان جنوبی) اقدام کرده‌اند. در عصر دانایی محوری، مزیت رقابتی سازمان‌ها بر پایه دارایی‌های نامشهود مانند سرمایه فکری و مدیریت دانش استوار است. هدف از انجام این پژوهش پاسخ به این سؤال است که آیا سرمایه فکری در شعب بانک مسکن استان خراسان جنوبی بر مدیریت دانش تأثیر دارد این پژوهش، بر مبنای هدف، یک پژوهش

این امر مستثنا نبوده و می‌تواند با بهره‌گیری از این فاکتورها به حفظ و نگهداری بهتر آن‌ها مبادرت ورزد. در پرتو دانش، مدیریت سرمایه‌های فکری و به‌کارگیری رویکردهای نوین است که تصویر کاملی از وضعیت فعلی و آتی صحنه رقابت در آتیه مدیران نقش گرفته و با تصمیم‌گیری‌های سریع موجبات توسعه سازمان فراهم می‌آید. سرمایه فکری، موجودی یک سازمان است که در یک مقطع زمانی خاص در آن وجود دارد.

سرمایه فکری را مجموعه‌ای از دارایی‌های دانش‌محور معرفی می‌کنند که به یک سازمان اختصاص دارند و در زمره ویژگی‌های آن محسوب می‌شوند و از طریق افزودن ارزش به ذینفعان کلیدی سازمان، به‌طور قابل‌ملاحظه‌ای به بهبود وضعیت رقابتی سازمان منجر می‌شود. سرمایه فکری برای شرکت‌ها تنوع ارزش سازمانی زیادی مانند ایجاد سود، تعیین استراتژی (سهم بازار، رهبری، شهرت)، نوآوری، وفاداری مشتری، کاهش هزینه، بهبود بهره‌وری و موارد دیگر را فراهم می‌کنند. براساس اطلاعات به دست آمده می‌توان گفت ۴۷ درصد از منابع موجود در آرشیو شبکه مستند سیما به صورت چاپی و ۵۳ درصد به صورت غیرچاپی و الکترونیکی در غالب رسانه‌های دیداری و شنیداری در اختیار مراجعان قرار داده می‌شود. بر همین مبنا با توجه به عدم انجام پژوهشی در زمینه موضوع پژوهش حاضر و تلاش برای رفع مشکلات و کاستی‌های دانشی و سرمایه فکری در بین کارکنان پژوهش حاضر به بررسی نقش منابع موجود در آرشیو شبکه مستند سیما در هدایت مدیریت دانش و تسهیم سرمایه‌های فکری پرداخته است.

در زمینه پیشینه پژوهش می‌توان به موارد ذیل اشاره داشت:

داداشی خاص و بابایی (۱۳۹۳) در پژوهشی به بررسی پیرامون تأثیر مدیریت سرمایه فکری بر تصمیم‌گیری استراتژیک مدیران در شرکت‌های شهرک صنعتی اقدام کرده‌اند. هدف این مقاله تشریح و تبیین تغییر گرایش در ارزش شرکت‌ها از دارایی‌های مشهود به سمت سرمایه‌های نامشهود و تأثیر آن بر وضعیت تصمیم‌گیری استراتژیک مدیران شرکت‌های تولیدی و صنعتی است. بدین منظور از طریق پرسشنامه داده‌ها از مدیران جمع‌آوری و با تحلیل رگرسیون شدت تأثیرگذاری اجزای مدیریت سرمایه فکری بر ابعاد تصمیم‌گیری استراتژیک مدیران (خردگرایی، رفتار سیاسی، شهود) مشخص شد. یافته‌های این پژوهش نمایان ساخت که اجزای مدیریت سرمایه فکری با ابعاد تصمیم‌گیری استراتژیک مدیران رابطه معناداری داشته و بر آن‌ها تأثیرگذار هستند. نتایج نشان داد در اکثر شرکت‌ها، سرمایه‌های فکری در سطح

دانش اثرگذاری ملموس و قابل توجه خود را بر عملکرد مالی بانک نشان دهد.

صفری و همکاران (۱۳۹۶) پژوهشی با عنوان «تأثیر سرمایه فکری بر عملکرد سازمانی: نقش میانجی‌گری چابکی سازمانی و مزیت رقابتی» انجام داده‌اند. امروزه، دارایی‌های دانش‌محور همچون سرمایه فکری به راهبرد کلیدی جهت دستیابی به موفقیت و بقای سازمانی در محیط رقابتی و غیرقابل پیش‌بینی تبدیل شده است.

هدف این پژوهش بررسی تأثیر سرمایه فکری و عملکرد سازمانی با میانجی‌گری چابک سازی سازمانی و مزیت رقابتی در یکی از نیروگاه‌های کشور است.

روش پژوهش از نظر هدف کاربردی و از لحاظ گردآوری داده‌ها از نوع توصیفی-پیمایشی و از نوع علی است. بدین منظور نمونه‌ای به حجم ۲۳۰ آزمودنی، از بین کارکنان نیروگاه برق با روش نمونه‌گیری طبقه‌ای متناسب با حجم انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه محقق‌ساخته و برای بررسی روایی پرسشنامه از روایی محتوایی و سازه و برای تعیین پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها با استفاده از الگوسازی معادلات ساختاری از نرم‌افزارهای اس. پی. اس. اس. ۲۱ و آموس ۲۲ استفاده شد.

نتایج حاصل از بررسی فرضیه‌های پژوهش نشان داد که سرمایه فکری به صورت مستقیم بر عملکرد سازمانی تأثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین مزیت رقابتی و چابکی سازمانی نقش میانجی در رابطه میان سرمایه فکری و عملکرد سازمانی داشته‌اند، در نهایت الگوی کلی پژوهش تأیید شد.

مجید^۱ (۲۰۱۱) در پژوهشی با عنوان "سرمایه فکری و ساختار ارگانیک سازمانی در جوامع دانشی" نشان داد که ساختار ارگانیک تأثیر مثبتی بر روی سرمایه فکری داشته و می‌تواند به بهبود سرمایه فکری کمک کند. این مطالعه به مدیران کمک می‌کند که ساختارهای سازمانی خود را انعطاف‌پذیر و پویا طراحی کنند تا منجر به ارتقای سرمایه فکری شده و بر توانایی رقابت خود بیافزایند.

دونات و گادامیلاس^۲ (۲۰۱۱) در پژوهشی تحت عنوان "فاکتورهای سازمانی حمایت‌کننده مدیریت دانش و نوآوری" به این نتایج دست یافت که فرهنگ دانش‌محور، رهبری دانش‌محور و مدیریت منابع انسانی دانش‌محور بر رابطه بین جستجو و کشف دانش و فرآیند نوآوری سازمانی تأثیر می‌گذارد.

کاربردی و بر مبنای روش پژوهش، یک پژوهش توصیفی و علی معلولی است.

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی کارکنان بانک مسکن استان خراسان جنوبی به تعداد ۱۲۵ نفر می‌باشد. با توجه به یکدست بودن جامعه آماری در این پژوهش از روش نمونه‌گیری ساده تصادفی استفاده شد و حجم نمونه براساس فرمول تعیین حجم نمونه جامعه محدود کوکران ۹۴ نفر به دست آمد. برای اندازه‌گیری مدیریت دانش در این پژوهش، از پرسشنامه مدیریت دانش همتی (۱۳۸۹) و به‌منظور ارزیابی سرمایه فکری از پرسشنامه سرمایه فکری بونتیس، (۱۹۹۸)، استفاده شد. داده‌های به دست آمده به کمک آزمون‌های همبستگی و رگرسیون از طریق نرم‌افزار اس. پی. اس. اس. تجزیه و تحلیل شد. نتایج به دست آمده نشان داد سرمایه فکری بر مدیریت دانش تأثیر مستقیم و معناداری دارد.

شجاعی‌فرد و الگامه (۱۳۹۸) در مقاله‌ای به بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی، سرمایه فکری و مدیریت دانش بر عملکرد مالی (مورد مطالعه کارکنان شعب بانک صادرات استان کهگیلویه و بویراحمد) پرداخته این پژوهش با هدف بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی، سرمایه فکری و مدیریت دانش بر عملکرد مالی در شعب بانک صادرات استان کهگیلویه و بویراحمد انجام شد.

جامعه آماری این پژوهش کلیه کارشناسان و کارکنان مدیران شعب بانک صادرات استان کهگیلویه و بویراحمد می‌باشد، حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۱۰۸ نفر محاسبه شد. پس از جمع‌آوری اطلاعات به کمک پرسشنامه و به وسیله نرم‌افزار آماری اس. پی. اس. اس. و پی. ال. اس. جهت تجزیه و تحلیل آن‌ها از تکنیک‌ها و شاخص‌های آمار توصیفی و استنباطی و در نهایت از مدل معادلات ساختاری، برای آزمون فرضیه‌های پژوهش استفاده شده است. نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنوف نشان داد که توزیع داده‌ها نرمال نیست. علاوه بر این نتایج معادلات ساختاری نشان داد که تمامی فرضیات مثبت و معنی‌داری است. در میان فرضیه‌های بعد سرمایه اجتماعی با بتای ۰/۸۶۲ بیشترین تأثیر بر متغیر وابسته خود یعنی عملکرد مالی را داشت و بعد سرمایه فکری با بتای ۰/۳۵۳ کمترین تأثیر را داشت. نتایج نشان داد که مدیریت دانش با جدیت بیشتری هم از سوی کارکنان و هم کمترین تأثیر را داشت.

نتایج نشان داد که مدیریت دانش با جدیت بیشتری هم از سوی کارکنان و هم مدیران دنبال می‌شود و زیرساخت‌های لازم برای اجرای کامل مدیریت دانش فراهم شود تا مدیریت

1. Majiid

2. Donate & Guadamillas

است که به دلیل کم بودن تعداد نفرات، کل کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما به شیوه سرشماری مورد مطالعه قرار گرفتند. در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات موردنیاز از روش‌های کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شد. ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه ارزیابی سرمایه فکری که براساس معیارهای بونیتس^۱ طراحی شده و پرسشنامه محقق ساخته مدیریت دانش است.

۱. پرسشنامه مدیریت دانش
اولین ابزار مورد استفاده در این پژوهش، پرسشنامه محقق-ساخته مدیریت دانش است. در این پژوهش از مدل هیسینگ استفاده شد که چهار بعد (خلق دانش، تسهیم دانش، ذخیره دانش و به‌کارگیری دانش) را در ۲۵ گویه مورد بررسی قرار می‌دهد و براساس مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت (خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم) تنظیم شده است.

۲. پرسشنامه استاندارد سرمایه فکری
پرسشنامه ارزیابی سرمایه فکری که توسط بنتیس (۱۹۹۸) ساخته شده است که دارای ۴۲ سؤال بسته پاسخ می‌باشد. این سازه دارای سه مؤلفه سرمایه انسانی، سرمایه ساختاری و سرمایه رابطه‌ای (مشتري) است. برای روایی این پژوهش، پرسشنامه برای ۶ نفر از متخصصان مدیریت دانش و آرشیو ارسال شد و مورد تأیید قرار گرفت. همچنین برای پایایی آن نیز از آلفای کرونباخ استفاده شد که بالای ۰/۰۵ و می‌توان از این پرسشنامه استفاده کرد.

در نهایت برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار اس. پی. اس. و آزمون پیرسون استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

همان‌طور که قبلاً نیز بیان شد، هدف از انجام این پژوهش "بررسی نقش منابع موجود در آرشیو شبکه مستند سیما در هدایت مدیریت دانش و تسهیم سرمایه‌های فکری" است. به همین منظور ۲۰ نفر از کارکنان آرشیو شبکه مستند سیما مورد مطالعه قرار گرفتند، که در ادامه به نتایج به دست آمده در مورد اطلاعات جمعیت‌شناختی کارکنان آرشیو شبکه مستند سیما پرداخته می‌شود.

نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که بیشتر (۷۰ درصد) کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما مرد هستند و بیشتر آن‌ها (۵۵ درصد) در رده سنی ۳۰-۴۰ سال قرار دارند و سابقه خدمت اکثر آن‌ها (۴۵ درصد) ۵ تا ۱۰ سال است و اکثر (۵۰

همچنین دیگر نتایج پژوهش نشان داد که فرآیند مدیریت دانش برای اهداف نوآوری سازمانی خیلی مهم هستند. پژوهشی با عنوان "فناوری اطلاعات در مدیریت دانش:" عنوان کرد بهترین روش استفاده از فناوری اطلاعات در زمینه مدیریت دانش می‌تواند ترکیبی از دو عامل باشد، یکی آگاهی از محدودیت‌های فناوری اطلاعات و دیگری این حقیقت که هرگونه کاربرد فناوری اطلاعات بدون توجه به تغییرات فرهنگ جهانی نسبت به ارزش دانش ناچیز خواهد بود. محققان در این پژوهش تأکید می‌کنند که وجود فناوری اطلاعات در حمایت از دانش سازمانی نقش شایانی ایفا می‌کند (آزادی احمدآبادی، ۱۳۸۸: ۵۸).

از آنجایی که نقش منابع موجود در آرشیو شبکه مستند سیما در مدیریت دانش و سرمایه فکری تاکنون صورت نپذیرفته است و نقش اساسی این دو مؤلفه در هدایت دانشی جامعه بوده و شبکه مستند سیما نیاز دارد که هرچه بیشتر در این زمینه تقویت شده و به لحاظ اهداف منابع انسانی نیاز به بازنگری می‌باشد، ضرورت پژوهش حاضر روشن می‌شود و می‌تواند مسائل و مشکلات نیروی انسانی در دارا بودن توانایی‌های دانشی و فکری و نیز پژوهش و توسعه را رفع کرده و زمینه‌ساز تحول بهینه شود که بر همین اساس پژوهش حاضر صورت پذیرفته است.

پرسش‌های پژوهش

۱. آیا بین خلق دانش و سرمایه‌های فکری (انسانی، ساختاری و رابطه‌ای) رابطه معناداری وجود دارد؟
۲. آیا بین سازمان‌دهی دانش و سرمایه‌های فکری (انسانی، ساختاری و رابطه‌ای) رابطه معناداری وجود دارد؟
۳. آیا بین تسهیم دانش و سرمایه‌های فکری (انسانی، ساختاری و رابطه‌ای) رابطه معناداری وجود دارد؟
۴. آیا بین به‌کارگیری دانش و سرمایه‌های فکری (انسانی، ساختاری و رابطه‌ای) رابطه معناداری وجود دارد؟
۵. وضعیت مدیریت دانش و مؤلفه‌های آن در میان کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما چگونه است؟

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش پیمایشی-توصیفی است. در این پژوهش به توصیف وضعیت موجود متغیرهای مدیریت دانش و سرمایه‌های فکری و نیز روابط متقابل بین آن‌ها پرداخته شده است. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما است. تعداد کارکنان شاغل در این سازمان ۲۰ نفر

درصد) کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما دارای مدرک کارشناسی هستند. وضعیت مدیریت دانش و مؤلفه‌های آن (خلق دانش، سازمان‌دهی دانش، تسهیم دانش و به‌کارگیری دانش) در میان کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱. وضعیت مدیریت دانش و مؤلفه‌های آن در میان کارکنان آرشیو شبکه مستند سیما

مؤلفه‌های مدیریت دانش	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار	واریانس
خلق دانش	۲۰	۱/۱۱	۴/۶۲	۳/۲۱	۰/۵۱	۰/۳۴
سازمان‌دهی دانش	۲۰	۱/۲۲	۴/۲۱	۳/۶۲	۰/۴۵	۰/۴۱
تسهیم دانش	۲۰	۱/۶۵	۴/۵۸	۳/۱۴	۰/۶۴	۰/۴۴
به‌کارگیری دانش	۲۰	۱/۲۲	۴/۷۴	۴/۱۰	۰/۴۱	۰/۳۸

نتایج جدول ۱ بیانگر آن است که بیشترین میانگین متعلق به متغیر به‌کارگیری دانش به میزان ۴/۱۰ و کمترین مقدار آن به متغیر تسهیم دانش به میزان ۳/۱۴ است. همچنین انحراف معیار متغیرها نشان از آن دارد که متغیر تسهیم دانش دارای بیشترین میزان انحراف معیار که نشان از پراکندگی بیشتر پاسخگویی و کمترین مقدار انحراف معیار متعلق به مؤلفه به‌کارگیری دانش بوده که نشان از انسجام بیشتر پاسخها می‌باشد. وضعیت سرمایه‌های فکری و مؤلفه‌های آن (انسانی، ساختاری و رابطه‌ای) در میان کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما در جدول ۴ نشان داده شده است.

جدول ۲. وضعیت سرمایه‌های فکری و مؤلفه‌های آن در میان کارکنان آرشیو شبکه مستند سیما

مؤلفه‌های سرمایه فکری	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار	واریانس
سرمایه انسانی	۲۰	۱/۱۲	۳/۸۵	۳/۲۱	۰/۴۵	۰/۲۱
سرمایه ساختاری	۲۰	۱/۲۱	۴/۱۲	۳/۴۵	۰/۴۱	۰/۲۸
سرمایه رابطه‌ای	۲۰	۱/۳۴	۴/۲۱	۳/۲۸	۰/۴۸	۰/۳۳

نتایج جدول ۲ نشان از آن دارد که متغیر سرمایه ساختاری دارای بیشترین میزان میانگین ۳/۴۵ و سرمایه انسانی دارای کمترین میزان میانگین ۳/۲۱ است. انحراف معیار متغیرهای پژوهش نیز نشان از آن دارد که سرمایه انسانی دارای بیشترین میزان انحراف معیار که نشان از پراکندگی بوده و متغیر سرمایه ساختاری دارای کمترین میزان انحراف معیار که نشان از انسجام بیشتر پاسخگویی می‌باشد.

جدول ۳. نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف

متغیرها	آماره	سطح معناداری	نتیجه
خلق دانش	۲/۲۶	۰/۲۱۴	نرمال
ذخیره و سازمان‌دهی دانش	۱/۸۵	۰/۳۰۲	نرمال
تسهیم دانش	۲/۲۵۱	۰/۱۲۵	نرمال
به‌کارگیری دانش	۱/۳۶	۰/۲۴۸	نرمال
نوآوری سازمانی	۱/۸۵	۰/۳۲۵	نرمال

پیرسون و در غیر این صورت از آزمون ناپارامتریک و ضریب

چنانچه توزیع متغیرها نرمال باشند از ضریب همبستگی

در این قسمت به بررسی رابطه بین خلق دانش و سرمایه‌های فکری در میان کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما پرداخته شده است و نتایج در جدول ۴ نشان داده شده است.

همبستگی اسپیرمن استفاده خواهد شد. همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود تمامی متغیرهای پژوهش دارای توزیع غیر نرمال هستند.

جدول ۴. ضریب همبستگی بین خلق دانش و سرمایه‌های فکری (انسانی، ساختاری و رابطه‌ای)

خلق دانش		سرمایه‌های فکری	
ضریب همبستگی	۱	۰/۲۴۵	
پیرسون سطح معناداری		۰/۰۰۱	
تعداد	۲۰	۲۰	
ضریب همبستگی	۰/۲۴۵	۱	
پیرسون سطح معناداری	۰/۰۰۱		
تعداد	۲۰	۲۰	

میان کارکنان میزان سرمایه‌های فکری آن‌ها نیز افزایش یافته که ابعاد انسانی، ساختاری و رابطه‌ای را شامل می‌شود. در این قسمت به بررسی رابطه بین سازمان‌دهی دانش و سرمایه فکری و مؤلفه‌های آن در میان کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما پرداخته شده است و نتایج در جدول ۵ نشان داده شده است.

نتایج جدول ۴ نشان از آن دارد که بین خلق دانش و سرمایه‌های فکری در میان کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما رابطه مثبت و معنادار وجود دارد که میزان همبستگی ۰/۲۴۵ میزان معناداری ۰/۰۰۱ بوده که از مقدار ۰/۰۵ بیشتر بوده و بر این اساس رابطه مورد تأیید است. بر این مبنا می‌توان بیان داشت که با افزایش خلق دانش در

جدول ۵. ضریب همبستگی بین سازمان‌دهی دانش و سرمایه‌های فکری (انسانی، ساختاری و رابطه‌ای)

سازمان‌دهی دانش		سرمایه‌های فکری	
ضریب همبستگی پیرسون	۱	۰/۱۶۹	
سطح معناداری		۰/۰۰۰	
تعداد	۲۰	۲۰	
ضریب همبستگی پیرسون	۰/۱۶۹	۱	
سطح معناداری	۰/۰۰۰		
تعداد	۲۰	۲۰	

سرمایه‌های فکری آن‌ها در ابعاد انسانی، ساختاری و رابطه‌ای بهبود می‌یابد.

در این قسمت به بررسی رابطه بین تسهیم دانش و سرمایه فکری و مؤلفه‌های آن در میان کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما پرداخته می‌شود و نتایج در جدول ۶ نشان داده شده است.

براساس نتایج جدول ۵ می‌توان بیان داشت که بین سازمان‌دهی دانش و سرمایه‌های فکری (انسانی، ساختاری و رابطه‌ای) براساس میزان همبستگی ۰/۱۶۹ و مقدار معناداری ۰/۰۰۰۰ رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بر این اساس می‌توان گفت که با افزایش سازمان‌دهی دانش در سازمان و بین کارکنان آن می‌توان امیدوار بوده که

جدول ۶. ضریب همبستگی بین تسهیم دانش و سرمایه‌های فکری (انسانی، ساختاری و رابطه‌ای)

تسهیم دانش		سرمایه‌های فکری	
تسهیم دانش	ضریب همبستگی پیرسون	۱	۰/۳۰۲
	سطح معناداری		۰/۰۰۰
	تعداد	۲۰	۲۰
سرمایه‌های فکری	ضریب همبستگی پیرسون	۰/۳۰۲	۱
	سطح معناداری	۰/۰۰۰	
	تعداد	۲۰	۲۰

نتایج جدول ۶ نشان از آن دارد که این تسهیم دانش و سرمایه‌های فکری در میان کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما رابطه مثبت و معناداری وجود دارد که میزان همبستگی خوب ۰/۳۰۲ میزان معناداری ۰/۰۰۰ بوده که از مقدار ۰/۰۵ بیشتر بوده و بر این اساس رابطه مورد تأیید می‌باشد. بر این مبنا می‌توان بیان داشت که با افزایش تسهیم دانش در میان

کارکنان میزان سرمایه‌های فکری آن‌ها نیز افزایش یافته که ابعاد انسانی، ساختاری و رابطه‌ای را شامل می‌شود. در این قسمت به بررسی رابطه بین کاربرد دانش و سرمایه فکری و مؤلفه‌های آن در میان کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما پرداخته می‌شود و نتایج در جدول ۷ نشان داده شده است.

جدول ۷. ضریب همبستگی بین به‌کارگیری دانش و سرمایه‌های فکری (انسانی، ساختاری و رابطه‌ای)

به‌کارگیری دانش		سرمایه‌های فکری	
به‌کارگیری دانش	ضریب همبستگی پیرسون	۱	۰/۳۴۲
	سطح معناداری		۰/۰۰۰
	تعداد	۲۰	۲۰
سرمایه‌های فکری	ضریب همبستگی پیرسون	۰/۳۴۲	۱
	سطح معناداری	۰/۰۰۰	
	تعداد	۲۰	۲۰

بین سازمان دهی دانش و سرمایه‌های فکری (انسانی، ساختاری و رابطه‌ای) براساس میزان همبستگی ۰/۱۶۹ و مقدار معناداری ۰/۰۰۰۰ رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بین تسهیم دانش و سرمایه‌های فکری در میان کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما رابطه مثبت و معنادار وجود دارد که میزان همبستگی خوب ۰/۳۰۲ میزان معناداری ۰/۰۰۰ بوده که از مقدار ۰/۰۵ بیشتر بوده و بر این اساس رابطه مورد تأیید است. بین به‌کارگیری دانش و سرمایه‌های فکری (انسانی، ساختاری و رابطه‌ای) براساس میزان همبستگی عالی ۰/۳۴۲ و مقدار معناداری ۰/۰۰۰۰ رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان بیان داشت که مدیریت دانش به‌عنوان یکی از مباحث نوین سازمانی و در راستای کمک به سازمان‌ها و در اختیار داشتن ابزارهای مناسب و توانمندی‌های لازم، عملکرد منابع انسانی را بهبود بخشیده و با مدیریت مؤثر سرمایه‌های فکری و ایجاد یک فرهنگ سازمانی دانش‌محور، جایگاه رقابتی سازمان را توسعه می‌دهد. مدیریت دانش طیف وسیعی از فعالیت‌ها است که برای مدیریت دانش، مبادله دانش، خلق دانش یا ارتقای سرمایه‌های

براساس نتایج جدول ۷ می‌توان بیان داشت که بین به‌کارگیری دانش و سرمایه‌های فکری (انسانی، ساختاری و رابطه‌ای) براساس میزان همبستگی عالی ۰/۳۴۲ و مقدار معناداری ۰/۰۰۰۰ رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بر این اساس می‌توان گفت که با افزایش به‌کارگیری دانش در سازمان و بین کارکنان آن می‌توان امیدوار بوده که سرمایه‌های فکری آن‌ها در ابعاد انسانی، ساختاری و رابطه‌ای بهبود می‌یابد.

بحث و نتیجه‌گیری

براساس آنچه صورت پذیرفت مشاهده گردید که به‌طور کلی ما بین مدیریت دانش و سرمایه فکری در آرشیو شبکه مستند سیما رابطه مثبت و معنادار وجود دارد به‌گونه‌ای که در سایر زیرمجموعه‌های مدیریت دانش نیز با سرمایه فکری رابطه مثبت و معنادار وجود دارد به صورتی که:

در سطح اطمینان ۹۵ درصد بین خلق دانش و سرمایه‌های فکری در میان کارکنان شاغل در آرشیو شبکه مستند سیما رابطه مثبت و معنادار وجود دارد که میزان همبستگی ۰/۲۴۵ میزان معناداری ۰/۰۰۱ بوده است و رابطه مورد تأیید می‌باشد.

منابع انسانی که شامل مدیریت دانش و مدیریت سرمایه فکری هستند، فرصت‌های بالقوه‌ای برای به دست آوردن نوآوری و مزایای رقابتی می‌باشند. علاوه بر این، این دیدگاه تئوری نشان می‌دهد که فرهنگ سازمانی و سبک رهبری به این فرآیند وابسته است.

همچنین با نتایج پژوهش محمدزاده و موسویان (۱۳۹۸) که در پژوهشی به بررسی رابطه فرآیند مدیریت دانش با ابعاد سرمایه فکری و چابکی سازمان در مراکز آموزش عالی شهرستان ممسنی پرداخته‌اند همسو بوده که نتایج نشان داده است که رابطه مستقیم ابعاد فرآیندی مدیریت دانش با سرمایه فکری با ضریب همبستگی (۰/۸۳۱) مثبت و معنادار است ($P \leq 0/01$). رابطه مستقیم ابعاد مدیریت دانش با چابکی سازمانی با ضریب همبستگی (۰/۸۸۶) مثبت و معنادار است ($P \leq 0/01$). همچنین نتایج نشان داد که بیشترین رابطه را مدیریت دانش با بعد سرمایه انسانی (یکی از ابعاد سرمایه فکری) و انعطاف‌پذیری (یکی از ابعاد چابکی سازمانی) دارد. بنابراین، فرآیند مدیریت دانش با ابعاد سرمایه فکری و چابکی سازمان در مراکز آموزش عالی شهرستان ممسنی رابطه مثبت و معناداری دارد.

فکری در سطح کلان به کار می‌رود. مدیریت دانش طراحی هوشمندانه فرایندها، ابزار، ساختار و غیره با قصد افزایش، نوسازی، اشتراک دانش یا بهبود استفاده از دانش است که در هر کدام از سه عنصر سرمایه فکری یعنی ساختاری، انسانی و اجتماعی نمایان می‌شود و مدیریت دانش فرایندی است که به سازمان‌ها کمک می‌کند تا اطلاعات و مهارت‌های مهم را که به عنوان حافظه سازمانی محسوب می‌شود و به طور معمول به صورت سازمان‌دهی نشده وجود دارند، شناسایی، انتخاب، سازمان‌دهی و منتشر نمایند. این امر مدیریت سازمان‌ها را برای حل مسائل یادگیری، برنامه‌ریزی راهبردی و تصمیم‌گیری‌های پویا به صورت کارا و مؤثر قادر می‌سازد.

نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر با نتایج پژوهش سلامی کناری و همکاران (۱۳۹۸) که در مقاله‌ای به مروری بر مدیریت دانش و سرمایه فکری چشم‌انداز تئوری راهبردهای منابع انسانی اقدام نموده‌اند همسو بوده که نتایج بیانگر آن است که اجرا و استفاده از مدیریت دانش باعث رشد سرمایه فکری می‌شود و سرمایه فکری نوآورانه می‌تواند راه‌کارها و شیوه‌های مؤثر منابع انسانی برای به دست آوردن خلاقیت و مزایای رقابتی باشد.

این پژوهش از طریق تجزیه و تحلیل جامع از آخرین مجلات در مورد این مفاهیم، استدلال می‌کند که راهبردهای

منابع

- اکرامی، محمود و نعیمی مجد، آرزو (۱۳۹۲). توسعه مدیریت دانش بر پایه فرهنگ سازمانی. *نوآوری‌های مدیریت آموزشی*، ۸(۳)، ۱۸-۳۲.
- چوپانی، حیدر؛ زارع خلیلی، مجتبی؛ قاسمی، عقیل و غلامزاده، حجت (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین سرمایه فکری با نوآوری سازمانی (مطالعه موردی: شرکت سهامی بیمه توسعه). *فصلنامه ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی*، ۲(۱)، ۲۲۲-۲۳۸.
- الحسینی، مشهور و محسن انواری نیا (۱۳۹۸). بررسی تأثیر سرمایه فکری بر مدیریت دانش (مورد مطالعه: شعب بانک مسکن استان خراسان جنوبی)، *دومین کنفرانس ملی تحقیقات بنیادین در مدیریت و حسابداری*، تهران-دانشگاه شهید بهشتی -دانشکده مدیریت و حسابداری، دبیرخانه دائمی کنفرانس.
- رحیمی ریگی، قاسم؛ مصطفایی، قدرت؛ کریمی، حمید و شیخ محمدی، امیر (۱۳۹۵). تأثیر اجزای سرمایه فکری بر کارایی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و اوراق بهادار تهران با استفاده از مدل تحلیلی پوششی داده‌ها (DEA). *دانش حسابرسی*، ۱۶(۶۳)، ۱۴۹-۱۶۶.
- سلامی کناری، محمد؛ نبی‌پورافروزی، مهدی و خوشخواهی، صفیه (۱۳۹۸). مروری بر مدیریت دانش و سرمایه فکری - چشم انداز تئوری راهبردهای منابع انسانی، *پنجمین کنفرانس بین‌المللی حسابداری، مدیریت و نوآوری در کسب و کار*، تهران، دبیرخانه دائمی کنفرانس.
- شجاعی فرد، علی و مختار، الگامه (۱۳۹۸). بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی، سرمایه فکری و مدیریت دانش بر عملکرد مالی (مورد مطالعه کارکنان شعب بانک صادرات استان کهگیلویه و بویراحمد)، *دومین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، حسابداری، بانکداری و اقتصاد در افق ایران ۱۴۰۴*، مشهد، دانش بنیان داده پرداز آرین.
- شرقی، محمدجواد و وحید قلی‌پور (۱۳۹۸). بررسی اثر تعاملی دارایی‌های سرمایه فکری و شیوه‌های مدیریت دانش در خلق ارزش سازمانی، *اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، تجارت جهانی، اقتصاد، دارایی و علوم اجتماعی*، تهران، شرکت همایش آروین البرز.
- صفری، علی؛ مشرف جوادی، محمدحسین و میرزایی‌فر، مرضیه (۱۳۹۶). تأثیر سرمایه فکری بر عملکرد سازمانی: نقش میانجی‌گری چابکی سازمانی و مزیت رقابتی. *پژوهشنامه مدیریت اجرایی*، ۹(۱۷)، ۱۴۹-۱۶۹.
- عرفانی، علیرضا (۱۳۹۸). پژوهشی پیرامون تأثیر مدیریت سرمایه فکری بر تصمیم‌گیری استراتژیک مدیران سازمان‌های صنعتی، *کنفرانس ملی آینده پژوهی، مدیریت و توسعه پایدار*، تهران، دبیرخانه دائمی کنفرانس.

علیقلی، منصوره؛ بازاریریا، قاسمعلی و عسگری ماسوله، سعید (۱۳۹۰). نقش مدیریت دانش و سرمایه‌های فکری در کسب مزیت رقابتی. *فصلنامه مدیریت کسب و کار*، ۹(۲)، ۲۵-۴۸.

محمدزاده، زیبا و صباغی، نسترن (۱۳۹۸). بررسی رابطه فرآیند مدیریت دانش با ابعاد سرمایه فکری و چابکی سازمان در مراکز آموزش عالی شهرستان ممسنی، پنجمین همایش بین‌المللی مدیریت، *روانشناسی و علوم انسانی با رویکرد توسعه پایدار*، تهران، مرکز راهکارهای دستیابی به توسعه پایدار.

مختارپور، رضا؛ کریمی، معصومه (۱۳۸۶). تأملی بر نقش و جایگاه وب جهانگستر در تسهیل شیوه‌های دسترسی به مواد آرشیوی با تکیه بر فرآیند رقمی‌سازی متن و تصویر. *نما (مجله الکترونیکی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک ایران)*.

مهرآرا، اسدالله و سهیلا نیکخواه (۱۳۹۸). بررسی وضعیت سرمایه فکری در شرکتهای کوچک و متوسط شهرستان کرمان مبتنی بر اقتصاد دانش‌محور، *ششمین کنفرانس بین‌المللی حسابداری، مدیریت و نوآوری در کسب و کار*، تهران، دبیرخانه دائمی کنفرانس.

مؤمن، ابوالفتح (۱۳۸۵). ساماندهی اسناد در آرشیو. *ماهنامه زمانه*، ۷(۷)، ۷۶-۸۲.

Abdullah, D., & Sofian, S. (2012). The Relationship Between Intellectual Capital and Corporate Performance, *Procedia-Social and Behavioral Sciences. Volume*, 40(2012), 292-298.

Bontis, N. (2001). Assessing knowledge assets: a review of the models used to measure intellectual capital. *International journal of management reviews*, 3(1), 41-60.

Gilliland-Swetland, A.J., Eppard, P., Gilliland-Swetland, A. J., & Eppard, P. B. (2000). Preserving the authenticity of contingent digital objects: the InterPARES project.

Choo, C. W., & Bontis, N. (Eds.). (2002). *The strategic management of intellectual capital and organizational knowledge*. Oxford university press.

Delgado, M. (2011). The role of intellectual capital assets on the radicalness of innovation: direct and moderating effects. *UAM-Accenture working papers*, 5, 1-27.

Kamukama, N., Ahiauzu, A., & Ntayi, J. M. (2011). Competitive advantage: mediator of intellectual capital and performance. *Journal of intellectual capital*.

Maditinos, D., Sevic, Z., & Tsairidis, C. (2010). Intellectual capital and business performance: an empirical study for the Greek listed companies.

Ramezan, M. (2011). Intellectual capital and organizational organic structure in knowledge society: How are these concepts related?. *International Journal of Information Management*, 31(1), 88-95.

Roberts, D. (1994). Defining electronic records, documents and data. *Archives and manuscripts*, 22(1), 14-26.

Snell, S. A., & Dean Jr, J. W. (1992). Integrated manufacturing and human resource management: A human capital perspective. *Academy of Management journal*, 35(3), 467-504.

Tseng, C. Y., & James Goo, Y. J. (2005). Intellectual capital and corporate value in an emerging economy: empirical study of Taiwanese manufacturers. *R&d Management*, 35(2), 187-201.